

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне

“Таварыства беларускай мовы

імя Францішка Скарыны” 2007

© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да свай веры

Грамадова

Шаноўнае спадарства! Вы трываеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтай кнігі пэўна час доўжваліся на старонках мясцовай газеты “Інтэгрес” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і прыхільнікі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік тэкстаў, каб напісанае настацелем баранавіцкага прыходу св. Мятоды Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надкаваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясутнасці веры ў Бога і навуку, пераканаўча даказваў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцыі архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасыдзецямі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, “пераканаўча” спасылаючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расіі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардын-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Харакство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. “Не хочу иметь ребенка...”	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа талерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134

III

ЭКЗІСТЭНЦЫЯ Выхавання	137
III.1. Успенне	138
III.2. Акмеалагічная персанажыстасць узрос	142
III.3. Тэапсіхалагічная персанажыстасць	150
III.4. Сямейная трапеза экумены	153
III.5. Прафесія	156
III.6. Прафесія	160
III.7. Сямейная парусія: “Сем хлябоў і дзве рыбы”	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9.	172
III.10. У сям’і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	181
III.12. Ружанец у псіхічным развіцці дзіцяці	183
III.13. “Лебядзінае паляванне”	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічныя раз’ясканні	192
III.16. Педагагічныя прычынны асаблівасці свабоды	196

IV

ПСІХАПАГІТЧНАЯ ПРОПАГАНДЗІ	203
IV.1. Псіхалагічны сэнс Евангелля	204
IV.2.	206
IV.3.	208
IV.4. “Хан будуць усе адно”	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Суд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарцызм, альбо выпнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. “Камень, адкінуты будаўнікамі”	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крэжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

II.17. ВЫБАРЫ

“Ці Вы пойдзеце галасаваць?”

Сяргей Крэнь

На гэтае пытанне я ўскосна адказваў пры мінулых гутарках. Але іх працяг запатрабаваны тым больш востра, чым больш адказна ставіцца хрысціянін у адносінах да адзінага палітыка – Хрыста Бога. Нагадаем вызначэнне палітыкі паводле Гегеля, які ўвесь працэс жыццёва значных падзей ўводзіў да Парусіі Сына Богага як восі сусветнай гісторыі, штодзённым структураваннем якой служыць наша летазлічэнне. Хрысціянская вера – злічэнне не колькаснае, але асабістае, каментуючы якое, К. Ясперс адзначае: “Вось сусветнай гісторыі выяўляецца эмпірычна, як факт, значны для ўсіх людзей, у тым ліку для хрысціян. Вось трэба шукаць там, дзе паспелі перадумовы стаць чалавеку такім, якім ён ёсць”, самацесным. Без сумневу можна меркаваць, што гэтая вось для беларусаў праявае праз лічбу “19”, якая ў сваёй сэнсавызначальнасці такая ж “выбарная”, па маіх уяўленнях, як і “рэвалюцыйная” лічба “17”. Гэта пік гісторыі, пасля якога вяротнага шляху да цывілізацыі не існуе. Гэты ж гістарычны пункт зусім па-іншаму асэнсоўваецца ў прамой кіраванні дзяржавы да ўсенароднага сходу, дзе было зацверджана аб незыменнасці і безапеляцыйнасці раз і назаўжды ўсталяванага палітычнага курсу, які насамрэч з’яўляецца больш павольна-паступальным, сельскагаспадарчым, чым палітычным, бо праўдны поліс, альбо яго псіхалагічны менталітэты, генетычна меншасцю насельніцтва, якое і крышталісуе народ з племені. І справа тут, зноў такі, не ў колькасці, а ў якасці.

Сацыяльнае і эканамічнае становішча хрысціяніна мала залежыць ад улады, ён ужо зрабіў свой жыццёвы выбар, паводле якога не трэба “Тыравацца для душаў вашых, што есці і ў што апранацца” [Мц 6, 25]. Палітычны ж голас хрысціяніна спадчынены з асаблівай годнасцю, якая ўключае ў сябе, апроча чалавечасці, яшчэ грамадзянскую, інтэрнацыяналізм, культуру. Ці можа хрысціянін заставацца індывідуальным да гэтых уласцівасцяў горада? Так, вядома ж, можа, змяніўшы іх на мастацтва, касмапалітызм, аскетызм. Але ж і сучаснае манаства

Ужо не можа абысціся без высокай культуры і цывілізацыі, без навуковых ведаў, ад якіх залежыць пропаведзь Евангелія. Як прыклад, карыстацца перакладам Бібліі Францішка Скарыны, не ведаючы, у якім веку ён жыў, а ў якім мы жывем? Калі ж чалавек не хоча атрымаць да цывілізацыі альбо да культуры і мовы свайго народа, яму нічога не застаецца, як стаць выгнанцам поліса і жыхаром сям’і, накітавалі ясенінскага:

Правды нет ни в деревне, ни в городе,
Газвету не можэ донести?
Брошу себе, брошу себе бороду
и в родной пойду в Русь.
Проводись я редькой и луком
и, возвожа вечернюю гладь,
буду громко сморкаться я в руку
и во всем дурака ваять.

Для чаго тысячы год гісторыі, каб ізноў “на чатырох”? Не можа чалавек адмовіцца ад голасу праўды, як “Не можа атуліцца горад, які стаіць на вяршыні гары” [Мц 5, 14]. Стаўшы некалі выгнанцам сяла, я пачуў ад сваіх абвінаваўцаў: “Дзярэўню горада ня зробіш”. Але Царства Божае – гэта менавіта горад, поліс Civita Dei (св. Аўгустын). Настаўляючы сваіх вучняў на пропаведзь, Госпад загадваў ім: “У які б горад ці сяло ні ўвайшлі вы, не ведавайцеся, хто у ім больш годны, і там заставайцеся, пакуль не выйдзеце. А ўваходзячы ў дом, вітайце яго, гаворачы: “Мір дому гэтаму”. І калі дом будзе годны, дык мір ваш прыйдзе на яго; калі ж не будзе годны, мір ваш да вас наверхнецца” [Мц 10, 11]. Вось сэнс палітычнага рахунку хрысціяніна: выбраць найбольш годнага ў горадзе і прыносіць яму мір. Гэта азначае таковую жыццёвую пазіцыю, пры якой годнасць гаспадара дома роўная годнасці хрысціяніна. Калі ж іншы гаспадар перасварыўся з суседзямі, падазрона адносячыся да ўсяго, што не адпавядае яго светлагледу, дык лепш перайсці да чалавека, які хоча памножыць свой дабрабыт не па байках, але па таямнічым дацывенні свету да нябёсаў: “Таму, хто мае даласца і памножыцца, а ў таго, хто не мае, адымецца і тое, што мае” [Мц 13, 12].

У гэтым выпадку хрысціянін сягае ад колькасці малітваў да якасці свайго заступніцтва гораду, для якога, падобна Абраму, выпрошвае ў Бога літасці і спагады [Быц 18, 22]. Але як не Абраму было вырашаць лёс Садому, так і не абіральніку, але Богу вызначаць лёс краіны, каб не стаць, напрыклад, закладнікам прапановы “кінучь усё і аддаць сябе цалкам Бацькаўшчыне”. Хрысціянін спакойна і цывілізавана адданы толькі Айчыне Нябеснай, гэта значыць Царкве, таму ён толькі выбіраць з двух зол найменшае, кіруючыся Яе культурой і правам грамадзяніна еўрапейскай краіны. Ён толькі не мае права падштурхоўваць сусвет да хутчэйшай пагібелі сваёй краіны і нем свайго выбару.

Некалі пасля Айчыннай вайны насельнік вёскі Пачаеўскага манастыра вялебны Кукша, які крочыў на выбарчую ўчастка, быў спынены мясцовымі жыхарамі, хрысціянскімі нацыяналістамі, пытаннем: “Што ж ты, вялебны, ідзеш выбіраць камуністаў-антыхрыстаў?”. На гэтае Кукша адказаў: “Э..! Калі ўсе выбіраюць усіх, гэта яшчэ не гадзіна антыхрыста, вось калі ўсе ды пачнуць выбіраць аднаго, гэта будзе сапраўдны Антыхрыст”. Дзякуем Богу: калі мы яшчэ маем гэарэтычную колькасць кандыдатаў на ўлад, то Бог нас яшчэ не згінула канчаткова. Але практычная небяспека ўжо існуе з прычыны нашай абыякавасці да яе будучыні. Як не захочам займацца палітыкай, дык палітыка ўвогуле перастане існаваць, калі ўжо будзе тое, што няма з каго выбіраць. Таму я абавязкова пайду галасаваць, але не “галасіць”.

